

2018. december

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS
PAPTESTVÉREKET, ÉS MINDENKIT, AKI A CSALÁD ÉS AZ
ÉLET MELLETT ÁLL!**

A család az a legkisebb közösség, amelyből a nagyobb közösségek épülnek. Családokból épül fel a társadalom, az Egyház és az államszervezet is. Az elmúlt negyedszázadban világszerte, így Magyarországon is, mélyreható szociális, erkölcsi és jogi változások történtek, ezeknek igen jelentős hatása van az emberi személyekre és közösségeikre, a családokra. Minthogy az emberek többsége családban szocializálódik, a családot érintő változások nagyban befolyásolják a felnövekvő generáció viszonyát a társadalomhoz, az erkölcshez és a joghoz, így a fiatal családok egyre jobban különböznek szüleik, nagyszüleik családjaitól.

A polgárisodás, az ipar rohamos fejlődése megváltoztatta az emberi kapcsolatokat, előtérbe kerültek az anyagiak és az önérdekek (materializmus és individualizmus), fontosabbá vált a haszon az igazságnál (relativizmus). Mindezzel együtt megkérdőjeleződött a tekintély és a törvényes hatalom létjogosultsága, gyors léptekkel haladt a szekularizáció.

A családot érintő társadalmi, erkölcsi és jogi változások következményeként a párkapcsolatok nagyobb része mára már nem a keresztény házasságra épül, hanem a sokkal bomlékonyabb, ám jogilag szabályozott polgári házasságra, bejegyzett, vagy be nem jegyzett élettársi kapcsolatra (együttélésre). A mindenfajta diszkrimináció felszámolása jelszavával terjed a törvényekkel elismert és védett azonos neműek „házassága” is.

Hasonlítsátok össze szüleitek, nagyszüleitek családját a magatokéval! Milyen volt a családtagok viszonya egymáshoz, hogyan oldották meg a családban felmerülő problematikus helyzeteket? Kitől kérhettek-kaphattak segítséget, ha valamiért nehéz helyzetbe kerültek?

A keresztény kultúrával szemben egyre erőteljesebb a multikulturalizmus, a keresztény antropológia elutasítása, elfordulás az egyházi tanítástól. A „modern” ember magának tulajdonítja az élet és a halál fölötti rendelkezés jogát, mert szerinte a személyi méltóság forrása nem a Teremtő, hanem valamilyen emberi jogforrás. Így az „emberi jogokat” is csúrnicsavarni lehet, attól függően, hogy kinek mi az érdeke. A magát szabadnak nyilvánító embernek jogai vannak, de csak olyan kötelességei, amelyek neki tetszenek. A félreértelmezett szabadság bűvöletében a szexualitást függetlenítette a házasságtól, a szeretettől, a gyermeknemzéstől, a nemiséget pedig a genetikai valóságtól. Ha pedig tetszése szerint választhat nemet magának, mi tarthatná vissza attól, hogy kapcsolatait, életvitelét és kötelezettségeit is saját pillanatnyi tetszése szerint alakítsa, magát mindenfajta erkölcsi rendtől függetlennek nyilvánítsa?

Hogyan tudjátok gyerekeiteket megóvni azoktól, akik elutasítják a keresztény nemi erkölcsöt anélkül, hogy ez félelmet, gátlásokat, vagy magábazárkózást váltana ki belőlük?

Látva az egyre inkább terjedő szekularizáció okozta erkölcsi hanyatlást és a társadalom ennek következtében beálló szétesését, már 1880-ban figyelmeztetett XIII. Leó pápa Arcanum c. enciklikájában: „**az országok elpusztítására nincs alkalmasabb eszköz az erkölcsök megrontásánál, ... ha a közvélemény meg nem változik, a családoknak és az emberiségnek állandóan abban a félelemben kell élniük, hogy általános felfordulásba rohannak.**” Egyre többen figyeltek fel a káros folyamatokra, és megállításukért, sőt visszafordításukért kezdtek fáradozni. Az Egyház fokozta erőfeszítéseit a keresztény ifjúság nevelése érdekében, kereste a kornak megfelelő módszereket evangelizációs küldetése teljesítéséhez. Mozgalmak, ifjúsági szervezetek, társaságok és lelkeségi mozgalmak alakultak azzal a céllal, hogy megállítsák az erkölcsi hanyatlást, és jó irányba állítsák a felnövekvő generáció fejlődését. Súlyosbították azonban a helyzetet a világháborúk, majd a nyomukban hatalomra jutott istentagadó ideologikus diktatúrák. Eközben mind nyilvánvalóbbá vált, hogy a család mint intézmény és közösség helyzete és állapota döntő jelentőségű: amilyenek a családok, olyan lesz a belőlük felépülő társadalom.

Döntő fordulatot hozott a II. Vatikáni Zsinat, amikor kimondta: „**A személy, valamint az emberi és a keresztény közösség jóléte szorosan összefügg a házastársi és a családi közösség kedvező helyzetével.**” (GS 47) **A házasság Isten kegyelméből létrejött szövetség, melyben egy férfi és egy nő kölcsönösen elajándékozzák magukat egymásnak, és teljes hűségben és fölbonthatatlan egységben élnek.** (vö GS 48) A Zsinat után új lendületet vett családpsztoráció főként a családdal és házassággal, valamint a házaspári lelkiséggel foglalkozó mozgalmakra és a házasságra való felkészítésre koncentrált.

Hogyan tudtok bekapcsolódni a plébániai, egyházmegyei, stb. családpsztorációs munkába? Mit jelent számotokra az, hogy a családpsztoráció alanyai és tárgyai vagytok?

A házassággal és családdal foglalkozó közösségekben és a házasságra való felkészítésben zavart okozott Szent VI. Pál pápa Humanae Vitae enciklikájának megjelenése (1968), mert **határozottan szembeszállt a szexuális erkölcs szabados, individualista értelmezésével.** A családpsztoráció megtorpant. Szent II. János Pál pápasága hozta el az újabb megújulást: teológiai és antropológiai szempontból megalapozta a Gaudium et Spes és a Humanae Vitae kijelentéseit. Familiaris Consortio c. apostoli buzdításában (1981) iránymutatást ad a házasság és a család identitásának, társadalmi és egyházi küldetésének megismeréséhez. Kijelenti: **a keresztény család hivatott felelősségteljesen részt venni az Egyház küldetésében eredeti és sajátos módon, vagyis az Egyház és a társadalom szolgálatába állítva saját létezését és cselekedeteit az élet és a szeretet közösségében.** Minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy a család lelkipásztori gondozása erősödjön és fejlődjön, s valóban előnyt élvezzen, mert bizonyosak vagyunk abban, hogy a jövő evangelizációja a család egyháztól függ. A Test Teológiája címmel kiadott katekézisében az embert testet és lelket teljes egészésként tartja a családpsztoráció tárgyának és alanyának, választ adva a Humanae Vitae keltette kételyekre.

Új szint vitt a családpsztorációba Ferenc pápa Amoris Laetitia c. apostoli buzdításával. Míg az Egyházi tanítóhivatal korábban főként a házasság és a család igazságából indult ki, Szent II. János Pál pápa a psztorációra tette a hangsúlyt, Ferenc pápa főként azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy hogyan lehet **psztorálni az objektív igazságnak nem megfelelő helyzetbe került személyeket.** Nem az objektív igazságból indul ki, hanem a valóságból, családok és személyek – sajnos – egyre gyakrabban előforduló „irreguláris” helyzetéből. Különös hangsúlyt kap itt az irgalmasság és a keresztény közösséghez tartozás öröme.

A 20. és 21. század fordulójára világszerte, így Magyarországon is egyre súlyosabbá vált a társadalom válsága. A házasságok száma csökkent, a gyermekvállalás egyet jelentett a szegénység vállalásával, megsokasodott a felbomlott családok száma, a népesség fogyott. Ezért a létfenntartás nehézségeivel küszködők részére különféle segélyeket (pl. terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási segély, lakhatási segély, stb.) adott az állam. Ezek összege általában nem elég a felemelkedéshez, tehát az érintettek továbbra is a leszakadottak között maradnak, fokozódik a társadalom szétesése. Másrészt, a bizonytalan jövőjű segélyekre nem lehet építeni. Ebből a helyzetből Magyarországon 2010 óta egy gyökeresen új társadalompolitika keres kiutat. Ennek alapelvei:

- **A társadalompolitika alapja a család**
- **A házasság egy férfi és egy nő között fennálló tartós szeretetközösség.**
- **A család a közösség értéket hordozó és értékteremtő alapegysége** és nem egyének képlékeny és tetszés szerint konstruálható halmaza.
- **Az állam feladata a család, a házasság és a gyermekvállalás eszmei és anyagi támogatása** a jogrend, pénzübeli juttatások és természetbeni szolgáltatások révén.
- **Minden emberi lény élete tiszteletre és védelemre méltó érték,** – ideértve az anyaméhben fejlődő magzat, és az élet és az elmúlás határmezsgyéjén lévő gyógyíthatatlan beteg életét is –, és nem lehet a humánmot nélküli önkényes döntés tárgya.
- **A családok támogatása minden gyermeket vállaló és nevelő családot megillet,** függetlenül jövedelmi helyzetüktől, az ott élő gyermekek mindenképp felett álló érdekére való tekintettel.

Mostanra elmondhatjuk, hogy **mind az Egyház, mind a társadalompolitika a család és az élet szolgálatát állítja a középpontba.** A régi mondást a családra alkalmazva:

EXTRA FAMILIAM NON EST VITA, SI EST VITA, NON EST ITA
- A CSALÁDON KÍVÜL ÉLET NINCS, HA VAN IS ÉLET, AZ MÁR NEM KINCS.

Bíró László tábori püspök
az MKPK Családbizottságának elnöke
a Magyar Katolikus Családegylet elnöke